

Υπόθεση C-817/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Δεκεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel București (Ρουμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

10 Δεκεμβρίου 2021

Προσφεύγουσα:

R.I.

Καθών:

Inspectia Judiciară

N.L.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή με αίτημα, μεταξύ άλλων, την ακύρωση των αποφάσεων ορισμένων δικαστικών επιθεωρητών οι οποίες εκδόθηκαν κατόπιν αναφοράς σχετικά με την τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων από τον προϊστάμενο επιθεωρητή της Inspectia Judiciară (Δικαστικής Επιθεώρησης, στο εξής: IJ). Κατ' ουσίαν, το νομικό ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσον οι εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας πρέπει να ισχύουν και σε σχέση με την πειθαρχική έρευνα που διενεργούν οι δικαστικοί επιθεωρητές εις βάρος του προϊσταμένου επιθεωρητή.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 2 και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, καθώς και της απόφασης 2006/928 της Επιτροπής βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικό ερώτημα

Έχουν το άρθρο 2 και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η απόφαση 2006/928 (για τη θέσπιση μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο της προόδου στη Ρουμανία όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων αναφοράς στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της καταπολέμησης της διαφθοράς), καθώς και οι εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που επιβάλλονται από το δίκαιο της Ένωσης, την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική ρύθμιση η οποία παρέχει στον προϊστάμενο επιθεωρητή της Δικαστικής Επιθεώρησης τη δυνατότητα να εκδίδει κανονιστικές διοικητικές πράξεις (με τυπική ισχύ κατώτερη εκείνης του νόμου) ή/και ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες αποφασίζει αυτόνομα την οργάνωση του θεσμικού πλαισίου το οποίο διέπει τη Δικαστική Επιθεώρηση όσον αφορά την επιλογή των δικαστικών επιθεωρητών και την αξιολόγηση της δραστηριότητάς τους, τη διενέργεια των εργασιών επιθεώρησης και τον διορισμό του αναπληρωτή προϊσταμένου επιθεωρητή, ενώ, βάσει του οργανικού νόμου, τα πρόσωπα αυτά είναι τα μόνα που μπορούν να διενεργούν, να εγκρίνουν ή να ακυρώνουν πράξεις πειθαρχικής έρευνας εις βάρος του προϊσταμένου επιθεωρητή;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και νομολογία του Δικαστηρίου

ΣΕΕ, άρθρο 2 και άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο·

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47·

Απόφαση 2006/928/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο της προόδου στη Ρουμανία όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων αναφοράς στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της καταπολέμησης της διαφθοράς, αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3, άρθρο 1 και σημείο 1 του παραρτήματος·

Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798·

Απόφαση του Δικαστηρίου, της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, στο εξής: απόφαση Asociația «Forumul Judecătorilor din România».

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και εθνική νομολογία

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (νόμος 317/2004 περί του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου), όπως αναδημοσιεύθηκε, ακολούθως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε. Ο εν λόγω οργανικός νόμος περιέχει το γενικό νομοθετικό πλαίσιο για την οργάνωση και τη λειτουργία της

Δικαστικής Επιθεώρησης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, η διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας από την ΙJ είναι υποχρεωτική για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης εις βάρος δικαστικού λειτουργού. Οι υποθέσεις ανατίθενται στους δικαστικούς επιθεωρητές σε τυχαία βάση. Η απόφαση του δικαστικού επιθεωρητή που διερευνά αναφορά κατά δικαστικού λειτουργού υπόκειται σε επικύρωση από τον προϊστάμενο επιθεωρητή, ο οποίος μπορεί να την ακυρώσει άπαξ. Το πρόσωπο που υπέβαλε την αναφορά δύναται να υποβάλει ένσταση κατά αποφάσεως που θέτει την υπόθεση στο αρχείο ενώπιον του προϊσταμένου επιθεωρητή. Η πειθαρχική δίωξη μπορεί να ασκηθεί εντός δύο ετών από την ημερομηνία τέλεσης της πράξης. Η ΙJ διευθύνεται από προϊστάμενο επιθεωρητή, ο οποίος διορίζεται κατόπιν διαγωνισμού που διοργανώνεται από το Consiliul Superior al Magistraturii (Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, στο εξής: CSM) και επικουρείται από αναπληρωτή προϊστάμενο επιθεωρητή, ήτοι έναν εισαγγελέα ο οποίος διορίζεται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή και η θητεία του οποίου λήγει ταυτόχρονα με τη θητεία του προϊσταμένου επιθεωρητή. Οι κανόνες οι οποίοι διέπουν τη διενέργεια των εργασιών επιθεώρησης, καθώς και την οργάνωση και τη λειτουργία της ΙJ, την οργανωτική δομή της και τα καθήκοντα των τμημάτων της καθορίζονται με κανονιστική πράξη που εγκρίνεται με διάταξη του προϊσταμένου επιθεωρητή. Οι δικαστικοί επιθεωρητές διορίζονται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή κατόπιν διαγωνισμού που διοργανώνει η ΙJ κατ' εφαρμογήν κανονιστικής πράξης που εγκρίνεται με διάταξη του προϊσταμένου επιθεωρητή. Η αξιολόγηση της επαγγελματικής δραστηριότητας των δικαστικών επιθεωρητών πραγματοποιείται ετησίως από επιτροπή αποτελούμενη από τον προϊστάμενο επιθεωρητή και δύο άλλα μέλη που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των δικαστικών επιθεωρητών.

Ordinul nr. 131/2018 al inspectorului-șef al Inspectiei Judiciare privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului pentru numirea în funcție a inspectorilor judiciari (διάταξη 131/2018 του προϊσταμένου επιθεωρητή της Δικαστικής Επιθεώρησης για την έγκριση της κανονιστικής πράξης σχετικά με τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή του διαγωνισμού για τον διορισμό δικαστικών επιθεωρητών). Σύμφωνα με την εν λόγω κανονιστική πράξη, οι επιθεωρητές της ΙJ διορίζονται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή, κατόπιν διαγωνισμού που συνίσταται σε συνέντευξη και γραπτή δοκιμασία. Η εξεταστική επιτροπή αποτελείται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή, τους προϊσταμένους των διευθύνσεων επιθεώρησης και έναν ψυχολόγο με συμβουλευτικά καθήκοντα, ο οποίος διορίζεται με διάταξη του προϊσταμένου επιθεωρητή. Τη δραστηριότητα της επιτροπής συντονίζει ο προϊστάμενος επιθεωρητής.

Ordinul nr. 134/2018 al inspectorului-șef al Inspectiei Judiciare privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Inspectiei Judiciare (διάταξη 134/2018 του προϊσταμένου επιθεωρητή της Δικαστικής Επιθεώρησης για την έγκριση της κανονιστικής πράξης σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της Δικαστικής Επιθεώρησης). Σύμφωνα με την εν λόγω κανονιστική πράξη, ο προϊστάμενος επιθεωρητής είναι αυτός που διορίζει, μεταξύ των δικαστικών επιθεωρητών, τη διευθυντική ομάδα, η οποία αποτελείται από τον αναπληρωτή προϊστάμενο επιθεωρητή και τους προϊσταμένους των διευθύνσεων

επιθεώρησης, και αξιολογεί τους υφισταμένους του. Ο διορισμός του προαναφερόμενου αναπληρωτή προϊστάμενου επιθεωρητή και των ανωτέρω διευθυντών πραγματοποιείται μέσω διαδικασίας επιλογής, στο πλαίσιο της οποίας οι υποψήφιοι καλούνται σε συνέντευξη με τον προϊστάμενο επιθεωρητή βάσει σχεδίου διαχείρισης. Η αξιολόγηση του προσωπικού πραγματοποιείται από επιτροπή αποτελούμενη από τον προϊστάμενο επιθεωρητή και δύο δικαστικούς επιθεωρητές που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των δικαστικών επιθεωρητών. Μεταξύ των κριτηρίων αξιολόγησης περιλαμβάνονται η συμπεριφορά και η επικοινωνία με τον προϊστάμενο επιθεωρητή.

Ordinul nr. 136/2018 al inspectorului-șef al Inspectiei Judiciare de aprobare a Regulamentului privind normele de efectuare a lucrărilor de inspectie (διάταξη 136/2018 του προϊστάμενου επιθεωρητή για την έγκριση της κανονιστικής πράξης σχετικά με τη θέσπιση κανόνων άσκησης των εργασιών επιθεώρησης).

Αποφάσεις 474/2016, 588/2017, 121/2020 και 454/2020 του Συνταγματικού Δικαστηρίου, με τις οποίες αυτό έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι οι ουσιώδεις πτυχές που αφορούν το καθεστώς των δικαστικών λειτουργών πρέπει να διέπονται από οργανικό νόμο και όχι από πράξη με τυπική ισχύ κατώτερη εκείνης του νόμου.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η καθής ΙJ είναι οργανισμός με νομική προσωπικότητα, ο οποίος υπάγεται στο CSM, με αρμοδιότητες στον τομέα των πειθαρχικών ερευνών εις βάρος των δικαστικών λειτουργών. Διευθύνεται από προϊστάμενο επιθεωρητή, τον καθού N.L., ο οποίος επικουρείται από αναπληρωτή προϊστάμενο επιθεωρητή που διορίζει ο προϊστάμενος επιθεωρητής, τον εισαγγελέα P.M. Σε ορισμένες από τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση Asociația «Forumul Judecătorilor din România», αμφισβητήθηκε η νομιμότητα του διορισμού του καθού στη θέση του προϊστάμενου επιθεωρητή για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 14 Μαΐου 2019.
- 2 Η προσφεύγουσα έχει την ιδιότητα του διαδίκου σε διάφορες ποινικές διαδικασίες που βρίσκονται στο στάδιο της προδικασίας ή της έκδοσης απόφασης. Στο πλαίσιο αυτό, υπέβαλε σειρά πειθαρχικών αναφορών κατά δικαστών και εισαγγελέων, θεωρώντας ότι είχε ζημιωθεί από τη δικαιοδοτική τους δραστηριότητα. Επί των εν λόγω αναφορών εκδόθηκαν αποφάσεις των δικαστικών επιθεωρητών και ορισμένες από τις αποφάσεις αυτές εγκρίθηκαν ή επικυρώθηκαν από τον καθού N.L.
- 3 Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά μίας από τις αποφάσεις αυτές την οποία εξέδωσε ο P.M. στις 2 Ιουλίου 2018 και ενέκρινε ο καθού. Με απόφαση του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου, Ρουμανία) της 27ης Σεπτεμβρίου 2019, η οποία κατέστη τελεσίδικη, η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή και διατάχθηκε η ολοκλήρωση των ερευνών από την ΙJ. Στο σκεπτικό της απόφασης εκτέθηκε, κατ' ουσίαν, ότι η ΙJ δεν είχε εξετάσει με τρόπο ουσιαστικό τα στοιχεία

που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα. Μετά την ολοκλήρωση των ερευνών, η ΙJ εξέδωσε, στις 11 Μαρτίου 2021, νέα απόφαση η οποία επικυρώθηκε από τον προϊστάμενο επιθεωρητή με την απόρριψη της ένστασης της προσφεύγουσας. Οι τελευταίες αποφάσεις έχουν προσβληθεί δικαστικά στο πλαίσιο άλλης υπόθεσης, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου).

- 4 Με υπόμνημα που απηύθυνε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης στις 29 Νοεμβρίου 2019, η προσφεύγουσα προσήψε στην ΙJ, και ιδίως στον καθού N.L., ότι προσέβαλαν τα συνταγματικά και δικονομικά δικαιώματά της. Εκτιμώντας ότι η αναφορά ενέπιπτε στην αρμοδιότητα της ΙJ, το Υπουργείο Δικαιοσύνης την παρέπεμψε στην ΙJ, από την οποία πρωτοκολλήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2020.
- 5 Με αναφορά που πρωτοκολλήθηκε στην ΙJ - Direcția de inspecție pentru judecătorești (Διεύθυνση επιθεώρησης δικαστών) στις 16 Φεβρουαρίου 2021, η προσφεύγουσα υπέβαλε αναφορά εις βάρος του καθού N.L. για την τέλεση πλειόνων πειθαρχικών παραπτωμάτων με κακή πίστη. Προς υποστήριξη της αναφοράς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στο πλαίσιο των ενστάσεων που υπέβαλε από το 2018 έως τον χρόνο υποβολής της αναφοράς, δεν διενεργήθηκε, πρώτον, πραγματική έρευνα σχετικά με ορισμένους δικαστές και εισαγγελείς εις βάρος των οποίων είχε υποβάλει αναφορά· δεν τέθηκαν, δεύτερον, στη διάθεσή της, για να τους συμβουλευθεί, οι φάκελοι που τηρούνταν στην ΙJ· δεν τέθηκε στη διάθεσή της, τρίτον, το πρωτότυπο της απόφασης σε υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας είχε υποβληθεί αναφορά εις βάρος ορισμένων δικαστών· καθυστέρησε, τέταρτον, η έκδοση απόφασης επί της αναφοράς την οποία είχε υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης στις 29 Νοεμβρίου 2019 και η οποία είχε διαβιβαστεί στην ΙJ ώστε να αποφανθεί επ' αυτής· δεν έγινε δεκτή, πέμπτον, η εκτέλεση της απόφασης του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου) της 27ης Σεπτεμβρίου 2019· υπήρξε, έκτον, παράβαση της υποχρέωσης αποχής από τη λήψη αποφάσεων επί των αναφορών που υποβλήθηκαν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, στο πλαίσιο των οποίων ένα από τα πρόσωπα εις βάρος των οποίων είχε υποβληθεί αναφορά ήταν ακριβώς ο προϊστάμενος επιθεωρητής, και, έβδομον, σε έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 2021, αναφερόταν, αναληθώς, ότι της είχε διαβιβαστεί αντίγραφο απόφασης και αντίγραφα ορισμένων εγγράφων, μολονότι στην πραγματικότητα ο φάκελος περιείχε μόνον ένα κενό φύλλο.
- 6 Επί της ανωτέρω αναφοράς αποφάνθηκε δικαστικός επιθεωρητής, ο οποίος, στις 17 Μαρτίου 2021, εξέδωσε απόφαση περί θέσεώς της στο αρχείο. Η ένσταση που ασκήθηκε κατά της απόφασης αυτής απορρίφθηκε με απόφαση του αναπληρωτή προϊσταμένου επιθεωρητή, ήτοι του εισαγγελέα P.M., της 11ης Μαΐου 2021. Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου με την οποία ζητεί την ακύρωση των ανωτέρω αποφάσεων.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 7 Ως λόγους ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επικαλείται, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι ο προϊστάμενος επιθεωρητής και ο αναπληρωτής προϊστάμενος επιθεωρητής δεν ήταν σε θέση να εκδώσουν απόφαση επί της επίμαχης αναφοράς λόγω ασυμβιβάστου, τον παράνομο χαρακτήρα των πράξεων διορισμού τους και τις παρατυπίες που συνδέονται με την οργάνωση και τη λειτουργία της ΙJ.
- 8 Όσον αφορά το ασυμβίβαστο του προϊσταμένου επιθεωρητή και του αναπληρωτή προϊσταμένου επιθεωρητή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η απόφαση την οποία εξέδωσε ο αναπληρωτής προϊστάμενος επιθεωρητής, εισαγγελέας P.M., στις 2 Ιουλίου 2018 και την οποία ενέκρινε ο προϊστάμενος επιθεωρητής, ακυρώθηκε με την απόφαση του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου) της 27ης Σεπτεμβρίου 2019. Ο αναπληρωτής προϊστάμενος επιθεωρητής δεν ήταν, επομένως, σε θέση να εκδώσει την απόφαση της 11ης Μαΐου 2021 λόγω ασυμβιβάστου, καθόσον η σχετική αναφορά αφορούσε την άσκηση ορισμένων καθηκόντων από τον προϊστάμενο επιθεωρητή στο πλαίσιο υπόθεσης επί της οποίας είχε αποφανθεί ο αναπληρωτής προϊστάμενος επιθεωρητής με την απόφαση που ακυρώθηκε αμετάκλητα από το Curtea de Apel București (εφετείο Βουκουρεστίου) με απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2019. Ομοίως, η υπό κρίση προσφυγή αφορά επίσης την καθυστέρηση με την οποία ελήφθη η πραγματική απόφαση επί της επίμαχης αναφοράς, καθυστέρηση η οποία, εξάλλου, είχε ως σκοπό να επιφέρει την εκπνοή των νομίμων προθεσμιών εντός των οποίων θα μπορούσε να κινηθεί πειθαρχική διαδικασία, ήτοι της διετούς προθεσμίας από την τέλεση της πράξης. Επιπλέον, ο καθού N.L., τον οποίο αφορούσε η αναφορά που διαβιβάστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, εξακολουθούσε να επικυρώνει συστηματικά τις αποφάσεις περί θέσης στο αρχείο των αναφορών σχετικά με τις ενέργειες ορισμένων δικαστικών λειτουργών που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα, ενώ οι εν λόγω δικαστικοί λειτουργοί εξακολουθούσαν να προσβάλλουν τα δικαιώματά της, θεωρώντας ότι η στάση αδράνειας της ΙJ, η οποία εκπροσωπούσαν από τον προϊστάμενο επιθεωρητή, τους παρέιχε προστασία.
- 9 Όσον αφορά τον παράνομο χαρακτήρα των πράξεων διορισμού, η προσφεύγουσα επικαλείται την απόφαση Asociația «Forumul Judecătorilor din România», η οποία ερμηνεύθηκε υπό την έννοια ότι οι διοικητικές πράξεις που εξέδωσε ο προϊστάμενος επιθεωρητής επί των αναφορών της προσφεύγουσας κατά την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 14 Μαΐου 2019 είναι παράνομες για τον λόγο ότι είχαν εκδοθεί από πρόσωπο του οποίου ο διορισμός δεν ήταν νόμιμος, δεδομένου ότι ο καθού N.L. διορίστηκε στη θέση αυτή κατά παράβαση των αναγκαστικού δικαίου διατάξεων του νόμου περί της οργάνωσης του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.
- 10 Ως προς τις παρατυπίες όσον αφορά την οργάνωση και τη λειτουργία της ΙJ, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι ακόλουθες πτυχές δεν συνάδουν προς τις εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας: πρώτον, η εμπλοκή του προϊσταμένου επιθεωρητή στην επιλογή των δικαστικών επιθεωρητών· δεύτερον,

ο διορισμός του αναπληρωτή προϊσταμένου επιθεωρητή από τον προϊστάμενο επιθεωρητή με ατομική διοικητική πράξη, χωρίς να εφαρμόζονται αντικειμενικά κριτήρια επιλογής· τρίτον, η δυνατότητα του προϊσταμένου επιθεωρητή να εκδίδει κανονιστικές διοικητικές πράξεις που να διέπουν τον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται τα καθήκοντα των δομών της ΙΙ· τέταρτον, ο αντίκτυπος του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας της ΙΙ στον τρόπο με τον οποίο εκτελούνται οι δραστηριότητες των δικαστικών επιθεωρητών· πέμπτον, το γεγονός ότι το καθεστώς των δικαστών και των εισαγγελέων δεν ρυθμίζεται αποκλειστικά με οργανικό νόμο, και έκτον, η απουσία εγγυήσεων κατά της έλλειψης αμεροληψίας και της αυθαιρεσίας.

- 11 Η καθής ΙΙ υποστηρίζει ότι οι δικαστικοί επιθεωρητές απολαύουν ανεξαρτησίας και ενεργούν με αμεροληψία κατά τη διεξαγωγή ερευνών και ότι η εξέταση της ύπαρξης ενδείξεων σχετικών με την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος είναι έργο αποκλειστικά του δικαστικού επιθεωρητή, βάσει του αποτελέσματος των προηγουμένων ερευνών που διενεργούνται σχετικά με τις ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο της αναφοράς. Οι προσβαλλόμενες στην υπό κρίση υπόθεση αποφάσεις περιέχουν τα πραγματικά και νομικά επιχειρήματα στα οποία στηρίχθηκε το μέτρο που έλαβε ο δικαστικός επιθεωρητής να θέσει την υπόθεση στο αρχείο και εκδόθηκαν σύμφωνα με τις σχετικές ειδικές προϋποθέσεις του νόμου.
- 12 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως ο οποίος στηρίζεται στην απόφαση Asociația «Forumul judecătorelor din România», η καθής επισήμανε ότι η απόφαση αυτή δεν έκρινε ότι οι διοικητικές πράξεις που εξέδωσε ο προϊστάμενος επιθεωρητής κατά την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 14 Μαΐου 2019 είναι παράνομες, αλλά ότι, αντιθέτως, το Δικαστήριο παρέθεσε απλώς τις αρχές τις οποίες τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να εφαρμόζουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασεως περί παραπομπής

- 13 Κατ' αρχάς, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η εξέταση της υπό κρίση προσφυγής αφορά μόνον την εκτίμηση του κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις περί διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος, όπερ απαιτεί έναν προκαταρκτικό, συνοπτικό έλεγχο βάσει ελάχιστων αποδείξεων. Επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα επικαλείται τα αποτελέσματα της απόφασης Asociația «Forumul judecătorelor din România» επί του διορισμού του προϊσταμένου επιθεωρητή της ΙΙ και επί των πράξεων τις οποίες αυτός εκτέλεσε κατά την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 14 Μαΐου 2019, γεγονός που συνεπάγεται την εξέταση της ύπαρξης ενδείξεων για τη διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος υπό το πρίσμα ορισμένων στοιχείων ουσιαστικού δικαίου.
- 14 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί, ακολούθως, ότι η προσφεύγουσα βάλλει, επίσης, κατά της νομιμότητας της διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις και θέτει υπό αμφισβήτηση την οργάνωση και τη

λειτουργία της ΙJ για τον λόγο ότι οι δικαστικοί επιθεωρητές που μπορούν να διενεργήσουν, να εγκρίνουν ή να ακυρώσουν πράξεις πειθαρχικής έρευνας κινηθείσας εις βάρος του προϊσταμένου επιθεωρητή επιλέγονται, αξιολογούνται και ασκούν τις δραστηριότητες επιθεώρησης βάσει ενός θεσμικού πλαισίου εντός του οποίου ο προϊστάμενος επιθεωρητής έχει την εξουσία έκδοσης κανονιστικών και ατομικών διοικητικών πράξεων. Επομένως, στην περίπτωση που έχει υποβληθεί αναφορά κατά του προϊσταμένου επιθεωρητή, η ένσταση κατά της απόφασης του δικαστικού επιθεωρητή που επιλαμβάνεται της υπόθεσης εξετάζεται από τον αναπληρωτή προϊστάμενο επιθεωρητή, ο οποίος, εντούτοις ορίζεται από τον προϊστάμενο επιθεωρητή με μονομερή και ατομική πράξη, κατόπιν διαδικασίας επιλογής η οποία συνίσταται αποκλειστικά στην υποβολή σχεδίου διαχείρισης στο πλαίσιο συνέντευξης ενώπιον του προϊσταμένου επιθεωρητή.

- 15 Η δυνατότητα έκδοσης της ατομικής διοικητικής πράξης του διορισμού δικαστικών επιθεωρητών σε ιεραρχικώς κατώτερες διευθυντικές θέσεις εντός της ΙJ (συμπεριλαμβανομένου του αναπληρωτή προϊσταμένου επιθεωρητή) προβλέπεται από τον νόμο 317/2004, ο οποίος ορίζει επίσης ότι η θητεία των εν λόγω επιθεωρητών λήγει ταυτόχρονα με τη θητεία του προϊσταμένου επιθεωρητή. Τίθεται, επομένως, το επίμαχο ζήτημα, το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, εάν η συνέχιση της άσκησης των διοικητικών καθηκόντων τους εξαρτάται από την εκ μέρους του προϊσταμένου επιθεωρητή συνέχιση της άσκησης των καθηκόντων του και, ενδεχομένως, από τον τρόπο με τον οποίο η πτυχή αυτή αντικατοπτρίζεται στην ανεξαρτησία και στην αμεροληψία με την οποία πρέπει να κριθεί πειθαρχική αναφορά εις βάρος του προϊσταμένου επιθεωρητή.
- 16 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, κατά την εξέταση του ζητήματος του οποίου έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο, προτεραιότητα έχουν τα ζητήματα που αφορούν τους διαδικαστικούς κανόνες κατ' εφαρμογήν των οποίων εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις, ήτοι τα ζητήματα σχετικά με την ύπαρξη νομοθετικού πλαισίου σε επίπεδο οργανικού νόμου που να διασφαλίζει αντικειμενικές εγγυήσεις όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστικών επιθεωρητών έναντι του προϊσταμένου επιθεωρητή, όταν εις βάρος του τελευταίου έχει υποβληθεί πειθαρχική αναφορά.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η απόφαση Asociația «Forumul Judecătorilor din România», την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, αφορά ειδική περίπτωση, ήτοι την περίπτωση της πράξης του διορισμού του προϊσταμένου επιθεωρητή της ΙJ, και ότι, στην υπόθεση εκείνη, οι εγγυήσεις εξετάστηκαν από άποψη αντικειμενικού κινδύνου για το καθεστώς κάθε δικαστικού λειτουργού, δεδομένου ότι αυτή καθ' εαυτήν η πιθανότητα κίνησης πειθαρχικής έρευνας μπορεί να ασκήσει πίεση στους δικαστές. Αντιθέτως, στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα αναφέρεται σε διαφορετική περίπτωση, ήτοι σε εκείνη στην οποία, λόγω του τρόπου με τον οποίο καθορίζεται το νομικό καθεστώς που διέπει την πειθαρχική ευθύνη, η αδυναμία άσκησης πειθαρχικής δίωξης (λόγω της εκπνοής των νομίμων προθεσμιών και της ισχυριζόμενης αδράνειας του προϊσταμένου

επιθεωρητή) εξαρτάται, κατ' ουσίαν, από τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και λειτουργεί η ΙJ.

- 18 Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι υπήρξαν καθυστερήσεις και προβλήματα όσον αφορά την κοινοποίηση των πράξεων ελέγχου, εκτιμώντας ότι είχε υποστεί ζημία διότι δεν μπόρεσε να ασκήσει τα προβλεπόμενα από τον νόμο ένδικα μέσα, και θεώρησε ότι το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε ένα τέτοιο νομικό πλαίσιο το οποίο παρέχει σε ένα μόνον πρόσωπο την εξουσία να ρυθμίζει και να διαγράφει σε σημαντικό βαθμό τη σταδιοδρομία των δικαστικών επιθεωρητών. Από την άλλη, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η πειθαρχική διαδικασία η οποία κινήθηκε κατά των αρμόδιων για την εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων δικαστικών λειτουργών στις οποίες είναι διάδικος ή κατά του προϊσταμένου επιθεωρητή αποτελεί μέσο για τη διασφάλιση του σεβασμού των δικονομικών δικαιωμάτων της στις υποθέσεις αυτές, το οποίο διακρίνεται από την άσκηση των ενδίκων μέσων που προβλέπει το ποινικό δίκαιο.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί των πτυχών αυτών στο παρόν στάδιο της διαδικασίας και αναφέρει μόνον την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και της υπό κρίση υπόθεσης όσον αφορά τους υπερασπιστικούς ισχυρισμούς της προσφεύγουσας.
- 20 Παραπέμποντας στη σκέψη 109 της απόφασης Asociația «Forumul Judecătorilor din România», το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το νομικό ζήτημα που τίθεται στην υπό κρίση υπόθεση είναι εάν τις εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτείται να διαθέτουν επίσης οι δικαστικοί επιθεωρητές και οι διευθυντές της ΙJ και εάν, σε κατάσταση όπως αυτή της επίμαχης διαφοράς, το δίκαιο της Ένωσης αποκλείει εθνική ρύθμιση που επιτρέπει στον προϊστάμενο επιθεωρητή να εκδίδει κανονιστικές ή/και ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες αποφασίζει αυτόνομα την οργάνωση του θεσμικού πλαισίου της ΙJ, σε περίπτωση που έχει, ενδεχομένως, κινήσει πειθαρχική διαδικασία εις βάρος του.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι προσβαλλόμενες από την προσφεύγουσα κανονιστικές πράξεις εντάσσονται σε διαδικασία μεταρρύθμισης του πειθαρχικού συστήματος που άρχισε το 2012 και ένα από τα θεσπισθέντα μέτρα είναι ακριβώς αυτό της ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου της ΙJ μέσω της αύξησης της αυτονομίας της έναντι του CSM τόσο από άποψη τρόπου άσκησης των καθηκόντων όσο και από άποψη λειτουργικής ανεξαρτησίας. Η αιτιολογική έκθεση του νόμου που θεσπίστηκε στο πλαίσιο αυτό μνημονεύει τις εκθέσεις της Επιτροπής για την πρόοδο που σημείωσε η Ρουμανία στο πλαίσιο του μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο και σημειώνει, μεταξύ άλλων, ότι «συνιστάται η λήψη μέτρων για την ενίσχυση του δυναμικού και της οργάνωσης των δικαστικών επιθεωρήσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η απόδοση επαρκούς προσοχής στην πειθαρχική έρευνα, η καθιέρωση ετήσιας αξιολόγησης της απόδοσης του οργάνου της Δικαστικής Επιθεώρησης, καθώς και η συνέχιση της διαδικασίας μεταρρύθμισης της δικαστικής επιθεώρησης».

- 22 Το μέτρο της ενίσχυσης της αυτονομίας της ΙJ έναντι του CSM θεωρήθηκε ότι αποσκοπεί στη διασφάλιση της τήρησης της απόφασης 2006/928 και το ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης συνίσταται στο να προσδιοριστούν ποιες είναι οι αντικειμενικές εγγυήσεις που πρέπει να συνοδεύουν τη θεσμική αυτονομία και κατά πόσον αυτά αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας ο αυτόνομος χαρακτήρας του θεσμικού οργάνου συμπίπτει με την εξουσία που αναγνωρίζεται σε ένα μόνον πρόσωπο, ως διευθύνον το θεσμικό όργανο, να εκδίδει κανονιστικές διοικητικές πράξεις, κατά παρέκκλιση από το πρότυπο των οργανικών νόμων που επιβάλλει το Curtea Constituțională a României (Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας) όσον αφορά το καθεστώς των δικαστικών λειτουργιών.
- 23 Εν προκειμένω, οι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν με τις διατάξεις 131/2014, 134/2014 και 136/2014 του προϊσταμένου επιθεωρητή της ΙJ περιέχουν κανόνες του εσωτερικού δικαίου που καλύπτουν όλες τις αμφισβητούμενες από την προσφεύγουσα πτυχές –ήτοι τις δομές του οργάνου, τα καθήκοντα του προσωπικού, την καταχώριση και την κατανομή των αιτήσεων, τις προθεσμίες λήψης απόφασης, τον διορισμό των δικαστικών επιθεωρητών, τη διενέργεια εργασιών επιθεώρησης, τον διορισμό των προσώπων που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα από τον προϊστάμενο επιθεωρητή και τον έλεγχο και την αξιολόγηση της δραστηριότητας των προσώπων αυτών– των οποίων η θέσπιση, τροποποίηση και συμπλήρωση υπάγεται, βάσει του νόμου, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του προϊσταμένου επιθεωρητή της ΙJ.
- 24 Στηριζόμενο στην απόφαση Asociația «Forumul Judecătorilor din România», το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο τρόπος με τον οποίο ρυθμίζεται η οργάνωση και η λειτουργία ενός δικαστηρίου συνδέεται με τη διάρκεια των διαδικασιών που διεξάγονται ενώπιον του αντίστοιχου οργάνου. Το νομικό ζήτημα στην παρούσα υπόθεση είναι διαφορετικό, καθόσον το αντικείμενο των δραστηριοτήτων των οικείων οργάνων είναι διαφορετικό, δεδομένου ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα συνδέονται, μεταξύ άλλων, με τη διακριτική ευχέρεια του προϊσταμένου επιθεωρητή να εκδίδει κανονιστικές πράξεις διέπουσες την οργάνωση και τη λειτουργία της ΙJ.
- 25 Κατά συνέπεια, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον είναι ισχυρό ένα σύστημα εγγυήσεων το οποίο στηρίζεται κατά μεγάλο μέρος σε κανονιστικές διοικητικές πράξεις που εκδίδονται μονομερώς από πρόσωπο το οποίο ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου επιθεωρητή, όταν ακριβώς κατά του προσώπου αυτού μπορεί να υποβληθεί πειθαρχική αναφορά.
- 26 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει τα πρότυπα που καθόρισε το γνωμοδοτικό συμβούλιο των Ευρωπαϊών Δικαστών (CCJE), από τα οποία προκύπτει ότι, καίτοι υπάρχουν διαφορετικές μορφές οργάνωσης του πειθαρχικού καθεστώτος στα κράτη μέλη, οι δικαστικοί επιθεωρητές και οι εργασίες δικαστικής επιθεώρησης θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από το ίδιο, ή και ακόμη υψηλότερο, επίπεδο εγγυήσεων με αυτό που ισχύει για το σώμα των δικαστικών λειτουργιών στο οποίο ανήκουν, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι δικαστικοί επιθεωρητές είναι εκείνοι που μπορούν να ασκήσουν πειθαρχική δίωξη

κατά οποιουδήποτε δικαστικού λειτουργού, συμπεριλαμβανομένου και του προσώπου που διευθύνει τις εργασίες δικαστικής επιθεώρησης.

Αιτιολόγηση της εκδίκασης της υπόθεσης με ταχεία διαδικασία

- 27 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να εκδικαστεί η υπό κρίση υπόθεση με την ταχεία διαδικασία, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα έχει ήδη διαμαρτυρηθεί για τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας σε σχέση με τις αναφορές που έχει υποβάλει, υποστηρίζοντας ότι οι αναφορές αυτές δεν της προσέφεραν αποτελεσματική διοικητική προστασία. Επομένως, είναι αναγκαίο η χρονική περίοδος που απαιτείται για την περάτωση της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής να μην θεωρείται από τους διαδίκους ως αιτία αβεβαιότητας ως προς τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα του ενδίκου βοηθήματος που ασκούν. Επιπλέον, το νομικό ζήτημα που τίθεται είναι σημαντικό, δεδομένου ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν θέματα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία ενός οργάνου της Δικαστικής Επιθεώρησης, στοιχείο σημαντικό για όλα τα κράτη μέλη.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΖΙΟ